

גידול רימון ירוק עד בערבה

מוטי הררי, חמוטל בורוכוב, אמנון גרינברג ואפי טריפלר- מו"פ ערבה דרומית
סוזן לוריא-זסלבסקי, יהושע קליין – מנהל המחקר החקלאי

מטרות המחקר

1. הכוונת יבול
בבחינת מועד חנטה מומלץ להנבה מרוכזת בחדשי החורף והאביב נמצא כי השינויים האקלימיים בין השנים מחייבים לעשות כיוון רחב יותר של מועדי החנטה. קיים גם הבדל בין שני הזנים ירוקי העד – EG1 ו-EG2. בזן EG1 על מנת לקבל פרי בחדשים מרץ – אפריל יש להשאיר חנטים בחודשים יולי-אוגוסט בעוד שבזן EG2 לקבלת פרי בתאריכים אלו יש להשאיר חנטים בחודשים ספטמבר-אוקטובר.
2. דילול כימי
השוני בין התוצאות בעיתוי שונה ובין הזנים מחייב כיוון עדין של מועדי הריסוס האופטימלי ומינון החומרים המשמשים למטרה זו – דילוט ואתרל. מספר הקטן של העצים שעמד לרשות הניסוי היווה מגבלה בניתוח נכון של הנתונים בעבר. חלקת EG1 שהועתקה מחלקת ניסוי הקדמת יבול בה 50 עצים שימשה לניסוי זה בו נבחנו שני החומרים בריכוזים ובשילובים שונים. התוצאות נמצאות כעת בניתוח ונערך מעקב אחרי ההשפעות המאוחרות יותר של הריסוס.
3. השבחה
מיכלואי EG2 עם הזנים "וונדרפול", "שני" ועכו" גדלים בבתי רשת ובשטח פתוח ביטבתה ובנווה יער. רק בשנים הבאות ניתן יהיה לבחון את ביצועי המיכלואים השונים.
4. מספר הפירות האופטימלי לעץ בכל גיל
בחינת מספר הפירות לעץ לשם קבלת פירות בגודל רצוי ללא פגיעה ביבול בשני הזנים ירוקי העד יחד עם אופטימיזציה של הכנסה ליחידת שטח תבחן חשובה ותבחן בחלקת שנשתלה לצורך ניסוי זה.
5. חסכון בימי עבודה
גידול הרימון עתיר ימי עבודה. נבחנות דרכים לחסכון ניכר בהשקעה העבודה הנדרשת לגידול זה.

תוצאות

1. הכוונת יבול
נמצא כי על מנת לקבל את הפירות בחודשים פברואר-יוני יש להשאיר פרחים שיחנטו בחודשים מחצית ספטמבר עד מחצית נובמבר. נבדק גם קבלת שני יבולים בשנה מאותו העץ. חנטה של תחילת יולי תקטף בסוף דצמבר וחנטת אוקטובר-נובמבר תניב בחדשים אפריל-מאי.
2. דילול כימי
נמצא כי שילוב של ריסוס באתרל בריכוז של 100 ח"מ יחד עם דילוט בריכוז של 0.5% דילל את מרבית הפרחים שהיו בשלב של פרח בעת הריסוס. נבדקה השפעת הריסוס על המשך הפריחה ומועדה.

3. השבחה

מיכלואי EG1 ו-EG2 על זנים מסחריים מקובלים גדלים בחוות יטבתה ובנווה יער. נראה כי קיימים מספר פרטים מעניינים להמשך מעקב וברור. נמצא כי לכיוון ההכלאה השפעה ובשימוש בזן ירוק עד כאם נשמרות תכונות האם בניגוד לכיוון הרציפרוקלי. עקב החשיבות של נושא זה וקבלת פריטים מעניינים הוגשה תכנית מפורטת להמשך המחקר.

בשתי חלקות נבחנים צרופים בין הזן "גאלה" (זן רשום של מו"פ ערבה דרומית) לבין זנים מסחריים מקובלים – וונדרפול, עכו, פרסי שחור ושני. מכל צרופ שלוש חזרות בכל אחת בין 100 ל-200 פרטים השונים ביניהם. בכל פרט נבחנות התכונות הבאות – ירוק עד או נשיר, גדל הפרי, צבע קליפה וצבע ארילים, מידת המתקנות והחמיצות, נטיה להסתדקות, מספר הפירות, קיום רקמת ניתוק טבעית ומועדי הפריחה והחנטה. שלוש החזרות ממוקמות בחוות יטבתה (שתי חלקות האחת משתילת 2008 והשנייה משתילת 2009 ובחוות מנהל נמחקר החקלאי בנווה יער. סומנו מספר מיכלואים מבטיחים בהם צרופ התכונות האופטימלי. נרשמו שני מיכלואים חדשים – "מיכל" מיכלוא בין "וונדרפול" לבין "גאלה" ו"תיקי" – מיכלוא בין "עכו" לבין "גאלה". מיכלואים אלו יבחנו במטעים מסחריים במספר מקומות באיזורים שוני אקלים. נמצאה כנה המונעת יצור סורים ("חזירים") אשר להסרתם נדרשים ימי עבודה רבים. נבחנים זנים מסחריים על גבי כנות אלו.

מס. הפירות האופטימלי לעץ בכל גיל

נערך דילול והושארו 30, 50, 80, 120 ו-300 פירות לעץ בשלושה גילאי צמח. התוצאות לא חד משמעותיות. יש השפעה על גדל הפרי. לקבלת יבול גבוה יש להשאיר 120 פירות על עץ בגיל ניבה מלאה. 300 פירות לעץ הגבירו הסתדקות ולא הגיעו לגדל רצוי.

4. קטיף ממוכן של רימון ירוק עד.

בעקבות תצפיות מקדימות וגילוי זן ירוק עד בו קימת רקמת ניתוק ונשירה ספונטנית של פירות בשלים הוכנה תכנית ובוססה חלקה ייעודית לבחינת קטיף באמצעות נייעור. תכנית מפורטת הוגשה.

מסקנות והמלצות להמשך

פוטנציאל הזנים ירוקי העד להנבה בעונה בה אין כלל פירות רימון באגן הים התיכון מעניין ומראה יתרון שיווקי לחקלאי הערבה. היבול שהתקבל שווה ליבול המקובל מזנים מסחריים בעונות הסתיו. יש להשלים את פרוטוקול הגידול בזנים הללו ובמיכלואיהם. נושא הקטיף הממוכן יכול לשנות באופן דרמטי את כל הענף.